

Ispričajte priču: "Oklevetani vuk"

- Dramatično pročitajte priču "Oklevetani vuk"

Oklevetani vuk

Šuma mi je bila dom. Živio sam tamo i brinuo se o njoj. Trudio sam se držati je urednom i čistom. A onda jednog dana, dok sam čistio smeće što ga je netko ostavio za sobom, začuo sam korake. Skočio sam iza jednog stabla i ugledao malu djevojčicu kako dolazi niz stazu noseći košaricu. Bila mi je odmah sumnjiva jer je bila čudno odjevena – sva u crvenom, pokrivena glave, pa se činilo kako ne želi da ljudi znaju tko je. Naravno, zastao sam kako bih je pogledao. Pitao sam ju tko je, kamo ide, odakle je došla i sve to. Digla je nos i kazala mi uobraženo da ide bakinoj kući. Dok je išla dalje stazom uzela je šećernu ploču iz košare i počela je jesti bacivši omot na zemlju. Zamislite to! Bilo je već dovoljno loše što je bila došla u moju šumu bez dozvole i bila prosta prema meni. A sad mi je prljala dom. Odlučio sam ju naučiti pameti.

Potrčao sam ispred nje do kuće njezine bake. Kad sam vidio staricu, shvatio sam kako je poznajem. Prije više godina bio sam joj pomogao riješiti se štakora u kući. Kad sam joj objasnio što se dogodilo, složila se pomoći mi naučiti njezinu unuku pameti. Pristala je sakriti se pod krevet dok ju ne pozovem.

Kad je djevojčica stigla, pozvao sam je u spavaću sobu gdje sam u krevetu bio ja, odjeven kao njezina baka. Djevojčica je ušla i kao prvo kazala je nešto ružno o mojim velikim ušima. Već su me i prije vrijeđali, pa sam učinio iz toga najbolje što se moglo kazavši kako mi velike uši pomažu da je bolje čujem. Potom je još nešto ružno primijetila, ovaj put o mojim izbuljenim očima. Kako uvijek pokušavam ostati miran, nisam se obazirao na njezinu uvredu i kazao joj kako mi velike oči pomažu da bolje vidim. Ali sljedeća uvreda stvarno me pogodila. Kazala je nešto o mojim velikim zubima. U tom trenutku izgubio sam strpljenje. Znam da sam trebao biti u stanju vladati situacijom, ali više nisam mogao svladati ljutnju. Skočio sam s kreveta i zarežao na nju: "Zubi će mi pomoći da te bolje pojedem."

Nijedan vuk nikad ne bi pojeo malu djevojčicu. Ja je sigurno nisam mislio pojesti. (Vjerojatno mi ionako ne bi bila fina.) Samo sam je želio malo uplašiti. Ali ludo dijete počelo je trčati po kući i vikati. Počeo sam ju hvatati misleći kako ću je moći smiriti ako je ulovim.

Vrata su se odjednom otvorila s treskom i tamo je stajao veliki drvosječa sa sjekirom. Znao sam da sam u neprilici, pa sam skočio kroz prozor i izašao od tamo što sam prije mogao. Ali to nije kraj. Baka nikad nije ispričala moju stranu priče. Uskoro zatim proširio se glas o meni kako sam zao i opak. Sad me svi izbjegavaju. Možda je mala djevojčica još dugo živjela sretna i vesela, ali ja nisam.

- Razgovarajte u skupini: Koja je to bajka? Neka jedan dobrovoljac sažeto prepriča izvornu priču "Crvenkapica". Upitajte: Po čemu se priča "Oklevetani vuk" razlikuje od one "Crvenkapice" koja vam je poznata?
- Razgovarajte u koncentričnim krugovima: Neka se učenici razmjestite u dva kruga. Učenici u unutrašnjem krugu neka budu okrenuti prema van, a oni u vanjskome krugu prema unutra, gledajući jedni prema drugima. Osoba iz unutrašnjega kruga postavlja jedno pitanje svom paru koji sjedi nasuprot nje u vanjskome krugu. *Nakon svakog pitanja neka se vanjski krug zarotira za jedno mjesto ulijevo, tako da sada svi imaju novog partnera.* Na svako pitanje odgovara i učenik iz unutrašnjeg i učenik iz vanjskog kruga. Zamolite nekoliko dobrovoljaca da nakon svakog pitanja s drugima podijele sljedeće:

Kakvi su vaši osjećaji prema Crvenkapici iz izvorne priče? (*pomicanje partnera*)

Kakvi su vaši osjećaji prema vuku iz izvorne priče? (*pomicanje partnera*)

Što mislite zbog čega ste imali takve osjećaje prema vuku iz izvorne priče? (*pomicanje partnera*)

Zbog čega je u danas ispričanoj priči vuk odlučio djevojčicu naučiti pameti? (*pomicanje partnera*)

Što vuk čini kad više ne može kontrolirati svoju ljutnju? (*pomicanje partnera*)

Vjerujete li vuku? (*pomicanje partnera*)

Ako su se vaši osjećaji prema vuku promijenili od vremena kad ste prvi put čuli izvornu priču, zašto se to dogodilo? (*pomicanje partnera*)

Kakvi bi bili naši osjećaji prema vuku da smo čuli samo njegovu stranu priče? (*pomicanje partnera*)

Ispričajte jeste li kad na nešto gledali iz različitog motrišta u odnosu na vašu majku, oca ili neku drugu odraslu osobu koja vam je važna u životu? (*pomicanje partnera*)

Na koje stvari vi i vaš prijatelj gledate iz različitih motrišta? (*pomicanje partnera*)

Možete li se sjetiti primjera iz vlastitog ili tuđeg iskustva koji govori o tome da je neprijatelj postao prijatelj? Kako se to dogodilo?

Izvedite skeč: "Nevolje sa zadirkivanjem" (10 minuta)

- Razgovarajte o pojmu motrišta: Kako kaže Crvenkapica, nju je zločesti vuk namjeravao pojesti. Vuk, pak, kaže da ju je samo pokušavao naučiti pameti. Objasnite da u sukobu svaka sukobljena strana ima vlastito motrište. Često vjerujemo da samo jedna strana (obično naša) ima monopol na istinu i dobrotu, a da je druga strana potpuno u krivu i da je loša. Ali to obično nije tako jednostavno. Prije nego što odlučimo tko je u pravu, a tko u krivu, važno je razumjeti obje strane u sukobu.
- Zamolite dva dobrovoljca da odglume tekst priče "Nevolje sa zadirkivanjem", a za mlađe ga učenike sami odglumite uz pomoć lutaka.
- Porazgovarajte: Kako mislite da se svako od ovo dvoje djece sada osjeća? Zašto mislite da je Dijete 2 ljuto? Zašto je Dijete 1 ljuto? Mislite li da je Dijete 1 znalo da Dijete 2 ne voli da je nazivaju "Miss Piggy" (gđica Prasić)?

Odigrajte igru uloga: Biti u tuđoj koži² (15 minuta)

Napomena: Ako je riječ o mlađim učenicima, igru uloga možete odigrati za čitav razred uz pomoć lutaka, nakon čega možete obraditi pitanja iz treće točke.

- Sada podijelite učenike u parove i neka svaki od njih na velikom papiru ocrti i izreže dva para cipela koje će nazvati Dijete 1 i Dijete 2. Ili, kao alternativa, ako se sat održava vani, učenici mogu nacrtati obrise cipela u zemlji. Parovi cipela trebaju biti okrenuti jedan prema drugome.
- Jedno će dijete ući u ulogu Djeteta 1, a drugo u ulogu Djeteta 2. Dajte djeci odgovarajuće kartice za igru uloga, a oni neka ih u sebi pročitaju. Neka djeca stanu na ocrtane stope. Objasnite da te stope imaju čudesnu moć pomoću koje osoba koja na njima stoji razumije stajalište dotičnog djeteta o sukobu. Neka svaki učenik bude i Dijete 1 i Dijete 2. Dijete 1 prvo objašnjava svoju perspektivu, dok Dijete 2 sluša. Potom Dijete 2 objašnjava svoju perspektivu. Tada djeca zamijene mjesta.
- Nakon što su svi parovi uživali u perspektivu i Djeteta 1 i Djeteta 2 upitajte: Sada kad bolje razumijete kako se Dijete 1 osjećalo, recite što je to što bi Dijete 1 željelo reći Djetetu 2? (Neke od mogućnosti su: "Žao mi je", "Nisam shvatila kako se osjećaš", "Nisam te željela povrijediti", "Više te neću zvati Miss Piggy", itd.) Navedite učenike da nabace nekoliko ideja o dijelovima dobre isprike. Svakome pružite priliku da se ispriča. Sada upitajte: "Što je to što bi Dijete 2 željelo reći Djetetu 1?" (Žao mi je što ti prije nisam rekla da mi smeta kad me tako zovu", itd.) Neka učenici nabacuju ideje o drugim načinima na koje bi Dijete 2 moglo Djetetu 1 reći da joj je žao.
- Okupite ponovno cijelu skupinu: "Je li ikada u redu ikoga zadirkivati?" Učenici će vjerojatno reći kako oni mogu prepoznati kad se netko samo dobrodušno šali, a kada to nije slučaj. Međutim, kako to pokazuje i ova aktivnost, ponekad je teško razlučiti jesu li vaša šala ili dobronamjerno zadirkivanje prihvaćeni kao nešto smiješno ili kao obeshrabrivanje. Kad nešto nekoga povrijedi, to baš nije smiješno. Što bi učenici mogli učiniti kako bi bili sigurni da njihove šale neće nikoga povrijediti?
- (Fakultativno) Ako imate vremena, neka djeca u parovima razgovaraju o sljedećem. Svakoj osobi u paru dajte dvije minute da odgovori na svako od ovih pitanja.
 - Koji su od sukoba koje ste imali ili vidjeli nastali zbog različitih stajališta? Što se dogodilo? Koja su to dva različita stajališta bila?
 - Kako je bolje razumijevanje tuđega stajališta moglo pomoći u rješavanju tih sukoba?

POVEZNICE S OSTATKOM NASTAVNOG PROGRAMA (FAKULTATIVNO)

Književnost: Većina književnih djela pruža mogućnost istraživanja stajališta i veze između stajališta i sukoba. Potražite sukobe između dva lika u kojima učenici mogu uloge odigrati iz dva različita stajališta. Za to nam izvrsno mogu poslužiti bajke. Na primjer, na engleskom govornom području ima "Prava priča o tri prašćića" autora Johna Scieszke koji na duhovit način istražuje priču "Tri prašćića iz perspektive vuka".

Jezično izražavanje. Uključite djecu u aktivnosti kreativnog pisanja na temu stajališta. Neka dijete zamisli da je Marsovac koji prvi put dolazi u vašu školu. Ili neka zamisli da je riba koja svijet promatra iz akvarija. Ili neka djeca napišu ili uprizore verziju priče "Ivica i stabljika graha" ili neke druge bajke iz perspektive diva.

Društveni predmeti. Sagledajte neki povijesni događaj iz stajališta svih sudionika. Neka učenici razmisle o Kolumbu koji dolazi u "novi svijet" i stavu Indijanaca domorodaca koji ga gledaju kako ulazi u njihov svijet.

Dječja svjesna djela brižnosti

"Jednom smo ja i moje prijateljice pričale. Tada je došla jedna moja druga prijateljica i povukla me za kosu. Nisam znala zašto me je povukla za kosu, ali sam pomislila da mora da sam je prije toga bila naljutila. Upitala sam je "Zašto si me povukla za kosu?". Razgovarale smo sedamnaest minuta. Potom smo se nakon razgovora jedna drugoj ispričale. Najbolji prijatelji jedni drugima praštaju, unatoč svemu." – iskustvo jedne učenice osnovne škole.

"Nevolje sa zadirkivanjem" - Tekst skeča o sukobu

Dijete 1: *(u blagovaonici pred dugačkim stolom za kojim sjede njezini prijatelji):* Ovdje smo *(mašući)*, Miss Piggy. Dođi sjesti s nama.

Dijete 2: *(pravi se da ne čuje ...)*

Dijete 1: Miss Piiiiigggy! *(smijući se)* Dođi, ovdje smo.

Dijete 2: Sjela sam s nekim drugim ...

Dijete 1: Hajde, sačuvali smo ti mjesto. Praseće mjesto. *(prijatelji se smiju)*

Dijete 2: Ne želim sjediti s tobom. Ti si totalna budala.

Dijete 1: Pazi tko je budala! Ja sam ti sačuvala mjesto, ali nema veze. Ionako ne želimo da sjediš ovdje ...

Nevolje sa zadirkivanjem Kartice za igru uloga

Kartica za igru uloga: Dijete 1

Sukob: Dijete 1 i Dijete 2 dobre su prijateljice. Dijete 1 zazove Dijete 2 pogrđnim imenom na prijateljski zadirkujući način, ali se Dijete 2 uvrijedi i sukob se počne pogoršavati.

Stajalište Djeteta 1: Misliš da je to kako je Djetetu 2 vrh nosa uzdignut - slatko i šaljivo, pa je zbog toga u šali nazivaš "Miss Piggy". Niste najbolje prijateljice, ali ste dovoljno dobre prijateljice da si sigurna kako ona zna da se ti šališ. Tim je imenom nazivaš već dugo vremena i to kod svih tvojih drugih prijatelja uvijek izazove smijeh. Ne znaš zašto se sad odjednom ponaša tako osjetljivo zbog toga i misliš da se možda samo pretvara kako bi na sebe svratila pozornost nastavnika.

Kartica za igru uloga: Dijete 2

Sukob: Dijete 1 i Dijete 2 dobre su prijateljice. Dijete 1 zazove Dijete 2 pogrđnim imenom na prijateljski zadirkujući način, ali se Dijete 2 uvrijedi i sukob se počne pogoršavati.

Stajalište Djeteta 2: Uvijek si mrzila kad te je Dijete 2 zvalo "Miss Piggy", ali si prelazila preko toga jer nisi željela da sazna kako ti to smeta. Ali sad si primijetila da te i drugi prijatelji počinju zvati "Miss Piggy". Zbog toga ne možeš otkloniti osjećaj da svi s tobom zbijaju šale. Ne možeš vjerovati koliko je Dijete 1 zločesto i sad si ljuta te ćeš je prijaviti nastavniku.

Još vježbi za upućivanje "ja" poruka Kartice za igru uloga

Jedan učenik iz razreda te stalno zadirkuje zbog naočala. Možda te ne misli povrijediti, ali to ti ipak smeta.	Tvoj prijatelj želi da mu se pridružiš u zbijanju šala s beskućnikom.
Neka se djeca za ručkom rugaju tvojoj odjeći.	Učenik iz razreda ruga se učeniku koji šepa zbog tjelesnog oštećenja.
Čuješ da učenik kojeg dobro ne poznaješ širi glasine o tebi koje nisu istinite.	Tvog prijatelja zadirkuju zato što nosi aparatić za zube.
Tvoji roditelji ne govore dobro hrvatski. Otkriješ da im se netko iz razreda, koga si smatrao prijateljem, izruguje iza tvojih leđa.	Netko u autobusu te uvijek prisiljava da mu prepustiš mjesto nakon što uđe u autobus.

XIII. Kako reagirati na zadirkivanje?

Koraci

Bilješke za razgovor

1. Stani i broji do pet!

Razgovarajte što može pomoći djetetu da ne izgubi kontrolu nad svojim ponašanjem.

2. Razmisli o svojim izborima:

- * Ne obraćaj pozornost na zadirkivanje!
- * Reci na prijateljski način kako se osjećaš!
- * Daj osobi razlog da prestane!

Naglasite da ponekad nije dovoljno ignorirati zadirkivača kratko vrijeme, već dulje. Razgovarajte o načinima ignoriranja (npr. otići iz situacije).
Daju se primjeri izjava „Ja osjećam...kada....“
Sugeriraj neke moguće razloge – da ćeš reći nastavniku ili drugoj odrasloj osobi, podsjetiti na neku situaciju gdje je i to drugo dijete bilo izloženo zadirkivanju. Naglasite važnost iskazivanja na prijateljski način.

3. Ponašaj se u skladu s najboljim izborom!

Ako izbor nije uspješan, dijete treba iskušati neki drugi.

XIV. Što radimo kada smo nepravedno optuženi?

Koraci

Bilješke za razgovor

1. Zaustavi se i reci „Moram se smiriti“.

Razgovarajte o drugim načinima da se dijete smiri (npr. duboko disanje, brojanje do deset).

2. Razmisli za što te je osoba optužila!

3. Upitaj se „Je li ta osoba u pravu?“

Ako je osoba u pravu, razgovarajte o prihvaćanju posljedice za učinjeno.

4. Razmisli o mogućnostima:
* Objasni na ljubazan način da to nisi učinio!
* Ispričaj se!
* Ponudi popraviti posljedice!

Razgovarajte o govoru tijela i drugim neverbalnim znacima koji ukazuju na prijateljski stav!
Naglasite iskrenost!
Razgovarajte o tome kako se sve može popraviti šteta!

5. Učini što je najbolje!

Ako se pokaže da to nije najbolji izbor, pokušaj nešto drugo!

Situacije pogodne za uvježbavanje ovih koraka kroz igranje uloga su npr. ako učitelj optuži učenika da je varao na pismenom ispitu, roditelj optuži dijete da je nešto razbilo ili te prijatelj optuži da si uzeo nešto njegovo.

Kako reagirati na zadirkivanje?

1. Stani i broji do pet!

2. Razmisli o svojim izborima:

- Ne obraćaj pozornost na zadirkivanje!

- Reci na prijateljski način kako se osjećaš!

- Daj osobi razlog da prestane!

3. Ponašaj se

u skladu s

najboljim

izborom!

Što radimo kad smo nepravедno optuženi?

1. Zaustavi se i reci: "Moram se smiriti".
2. Razmisli za što te je osoba optužila.
3. Upitaj se: "Je li ta osoba u pravu?".
4. Razmisli o mogućnostima:
 - Objasni na ljubazan način da to nisi učinio/la.
 - Ispričaj se.
 - Ponudi popraviti posljedice.
5. Učini što je najbolje!

